

فقه / رضاع ..... ۱۴۳۹/۴/۲۶ - ۱۳۹۶/۱۰/۲۴ - ۶۰

محقق در شرایع جلد ۲ صفحه ۵۱۰ می فرماید :

الرابعة : الرضاع المحرم يمنع من النكاح سابقا ، ويبطله لاحقا .

بحث در این معنا است که نکاح که به وسیله رضاع حرام می شود تقدم رضاع شرطیت دارد یا مطلق است ؟

صاحب شرایع می فرماید که نشر حرمت رضاع نسبت به نکاح مطلق است .

مانند ازدواج با ذات بعل مطلقا باطل است چه ذات بعلی که به دلیل غیبت زوج اطمینان حاصل کرد که همسر او فوت شده و بعد از عده وفات ازدواج کرد و بعد از ازدواج دوم شوهر اول پیدا شود و یا این که زن ذات بعلی که همسر او حاضر باشد .

از نظر دلیل :

۱ - اجماع :

بعد از تطیع کلمات به این تعبیر خواهد رسید :

شهید در مسالك رحمة الله عليه در جلد ۷ صفحه ۲۵۷ می فرماید :

لا إشكال في أن الرضاع الذي يحرم النكاح على تقدير سبقه عليه يبطله على تقدير لحوقه له .

صاحب جواهر رحمة الله عليه در جلد ۲۹ صفحه ۳۲۴ میفرماید :

المسألة (الرابعة) : لا إشكال ولا خلاف في أن (الرضاع المحرم يمنع من النكاح سابقا ويبطله لاحقا) للقطع بعدم الفرق بين الابتداء والاستدامة في ذلك ، كما تطابقت عليه النصوص و الفتاوى من الخاصة ، بل والعامه .

که از این تعبیر روشن است که از اجماعات قوی می باشد و برای این حکم جای شک و شبهه نمی باشد .

۲ - روایات :

دو روایت صریح یافت شده :

روایت اول : روایت اول باب ان من تزوج رضیعة فأرضعتها امرأته أو أم ولده | صفحه ۳۹۹ |

محمد بن علي بن الحسين بإسناده عن العلاء ، عن محمد بن مسلم . عن أبي جعفر (سلام الله عليه) قال :
لو أن رجلا تزوج جارية رضیعة فأرضعتها امرأته فسد النكاح .

بررسی سندی :

محمد بن علي بن الحسين بإسناده عن العلاء ،

شيخ صدوق رحمة الله عليه اسنادش علاء تمام است و علاء بن رزین از اجلاء و اصحاب اجماع است

عن محمد بن مسلم

جلالت و وثاقت ایشان اشهر از آن است که بخواهد ذکر شود .

بررسی دلالی :

استاد : اگر مردی با دختر بچه شیر خواری ازدواج می کند بعد زوجه این مرد جاریه رضیعه را شیر دهد
نکاح با جاریه رضیعه فاسد می شود زیرا که مرد صاحب شیر است و جاریه دختر رضاعی او می شود .

غرض از ازدواج با رضیعه استمتاع که نمی باشد بلکه غرض محرمیت است مثلا لازم است که این مرد به
مادر یا مادر بزرگ رضیعه کمکی برساند که نیاز به محرمیت داشته باشد و بنابر فرض بطلان عقد در
صورت عدم امکان استمتاع برای تقریب به ذهن می توان این طور بیان کرد که ازدواج با رضیعه به غرض
محرمیت است مثلا عقد موقت ۲۰ ساله می کند که بعد از ۵ دقیقه ببخشد اما اگر نبخشید و زوجه اول او
این رضیعه را شیر داد عقد با رضیعه باطل می شود و کلام این است که این فساد نکاح از زمان رضاع است
یا فساد به اصل عقد سرایت می کند و محرمیت از عقد حاصل نمی شود .

روایت دوم :

وبالاسناد عن الحلبي وعبد الله بن سنان ، عن أبي عبد الله (سلام الله عليه) في رجل تزوج جارية صغيرة
فأرضعتها امرأته وأم ولده .

قال : تحرم عليه .

دلالت این دو روایت به فساد نکاح با رضاع لاحق تصریح دارد تعبیر فساد به این معنا نیست که صحیح
واقع شده است و از زمان تحقق رضاع باطل می شود بلکه کاشفیت دارد از این که نکاح از ابتدا باطل بوده

است و نکاحی صورت نگرفته است زیرا که اسباب بطلان نکاح یا موت است یا طلاق اما معنای فساد به معنای این است که از ابتدا لم ینعقد که موارد متعددی دارد مانند عقد جاهل در حال احرام یا عقد جاهل در زمان عده .

۳ - عمومات :

تمامی روایات عامه ای که در بحث رضاع وارد شده و دال بر نشر حرمت به واسطه رضاع می باشد مانند :
یحرم من الرضاع ما یحرم من النسب .

دو مطلب در تتمه بیان می شود :

مطلب اول :

رضاع که موجب حرمت است حتی اگر لاحق بر نکاح باشد به همان مناط گذشته جاری می شود که هر جایی که عناوین محرم نسبی را پیدا کند موجب حرمت می شود مانند عناوین مادر و خواهر و خاله و غیره و همچنین عناوین صهری هر کجا که محقق شود مانند زوجه ولد و مادر زن و غیره موجب حرمت است و مهم نیست که لبن برای زوج رضیعه باشد یا برای پدر زوج رضیعه باشد و مهم تحقق یکی از این عناوین است .

مطلب دوم :

اگر با شیر دادن زوجه ، رضیعه بر زوج حرام شود آیا مهری به ذمه او می باشد یا خیر ؟

مرحوم شهید در مسالک این مسئله مفصلا در ده صورت بیان می کنند .

مرحوم محقق در شرایط و صاحب جواهر فقط این مقدار دارد (فان انفردت المرتضعة بالارتضاع) به این معنا که رضیعه خود شیر خورده است مثلا مرضعه خواب بوده است و ملتفت این معنا نبوده است که می فرماید مهری واجب نمی باشد زیرا که به دست خود رضیعه نکاح خود را باطل کرده است .